

Türkiye - Lettonya arasında Rigada imzalanan ticaret ve kliring anlaşmaları ile ilişkilerinin tasdikı hakkında kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 19/IV/1938 - Sayı : 3886)

No.
3357

Kabul tarihi
11 - IV - 1938

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ile, Lettonya Hükûmeti arasında Rigada imzalanmış 2294 numaralı kanuna müsteniden 27 kânunusani 1938 tarihinden itibaren meriyet mevkiine geçen 12 kânunusani 1938 tarihli Türkiye - Lettonya ticaret ve kliring anlaşmaları ile ilişkileri kabul ve tasdik edilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

14 nisan 1938

TÜRKİYE VE LETTONYA ARASINDA TİCARET ANLAŞMASI

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ve Lettonya Cümhuriyeti Hükûmeti iki memleket arasındaki ticarî mübadeleleri kolaylaştırmak ve genişletmek arzusu ile aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır :

Madde — 1

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti, Lettonya menşeli emteanın, ilişik A listesinde gösterilen kontenjanlar hududu dahilinde, kendi ülkesine idhali için bütün muktazi müsaadeleri bahşeyecektir.

Madde — 2

Lettonya Hükûmeti Türk menşeli emteanın, ilişik B listesinde gösterilen kontenjanlar hududu dahilinde kendi ülkesine idhali için bütün muktazi müsaadeleri bahşeyecektir.

Madde — 3

İki Hükûmet ilişik A ve B listelerinde mevcut bulunmayan emteanın idhali veya A ve B listelerinde derpiş edilen kontenjanların tezyidi taleblerini en büyük hayırhahlıkla tedkik etmeği taahhüd ederler.

Madde — 4

Her iki taraftan ihraç edilecek iki memleket menşeli emteaya iki memleketin salâhiyettar makamları tarafından ilişik modellere göre, iki nüsha olarak, tanzim edilmiş bir menşe şahadetnamesi terfik edilecektir.

Bu şahadetnamelerin B ikinci nüshaları giriş gümrük bürosu tarafından damgalanacak ve bu

büro vasıtasile, idhalâtçı tarafından tediyatın yapılacağı, bankaya tevdi edilecektir.

Doğrudan doğruya yapılmayan idhalât halinde, menşe şahadetnameleri yerine, menşe memleket konsolosu tarafından verilmek şartile, irsalâtın bir kısmına müteferri müfrez menşe şahadetnamesi konulabilecektir.

Madde — 5

İşbu Anlaşmaya tevfiikan vaki ticarî mübadelelerin tediyatı, bu günkü tarihle imza edilen Kliring anlaşması hükümlerine göre icra edilecektir.

Madde — 6

İşbu Anlaşma imzası tarihinden on beş gün sonra meriyete girecek ve bir senelik bir devre için muteber olacaktır. Üç aylık peşin bir ihbar ile feshedilmediği takdirde senelik devreler için kendiliğinden yenilenecektir.

Rigada, 12 kânunusani 1938 tarihinde iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

İmza

Nuri Batu

L. Ekis

A - Listesi

Türk tarife numarası	Malların adı	Yıllık kontenjan Ton
66 a	Hayvanî tutkal	50
281	Galâlit	25
303	Ağaç kibrit çöpü	1000
323 c	Sellüloz	500
324 A,B,C	Sargılık kâğıd	250
328 A	Matbaa kâğıdı, kesilmemiş yazı kâğıdı	100
338	Duvar kâğıdı	100
341 A.B.C.	Mukavva	100
412	Keten iplik	75
447	Her nevi ayakkabı (sair maddelerle müretteb veya gayrimüretteb) 25000 çift	20
619	Radio makineleri	20
666	Soğuk hava tertibatını havi makine ve dolablar	Serbest
681 B	Soğuk hava tertibatını havi demiryolu vagonları	Serbest
700	Toprak boyalar	200
702 B	Madenî boyalar	55
702 D,H	Madenî boyalar	20
285	Kaplama ağaç yaprak ve şeridler	100
286	Parke tahtası ve kontreplâke tahtalar	400

B - Listesi

Letonya tarife numarası		Mallarm adı	Yıllık kontenjan Ton
Eski tarife	Yeni tarife		
54,2	348-c	Her nevi işlenmemiş öküz derileri	50
62,3b	ex 83-k	Susam	60
8,4	57-b	Kuru üzüm	175
8,5	56-b	Kuru incir	50
11	58-b,c,e	Kabuklu yahud kabuksuz ceviz ve fındıklar	75
179,1	518	Pamuk	500
21,1	171	Tütün	500
124	298	Palamut ve palamut hulâsası	40
181,1	493,495-a	Yün ve tiftik	100
15,3b	ex 67-d	Defne yaprakları	25
27-28	153-156,159	Likörler ve şaraplar	5
21,4	ex 172-c	Sigara	1
203	511	Yün halılar	1
37,5	ex 119-a	Kara havyar	0,100

Menşe şahadetnamesi modeli

Asli nüsha

Gönderen	Gönderilen
İsim	İsim
İkametgâh	İkametgâh
Sokak	Sokak
Emteanın nevi	
Ambalâj tarzı	
Paket adedi	
Marka numero	
Siklet :	{ Gayri safi Kg.
	{ Safi Kg.
Kiymet FOB	
Sevk yolu	

Yukarıda zikredilen emteanın menşeli olduğu ve bu menşe şahadetnamesinin Türkiye ve Letonya arasındaki 12 kânunusani 1938 tarihli ticaret anlaşması hükümlerine tevfiқан verildiği tasdik olunur

*Menşe şahadetnamesi modeli***B nüshası**

Gönderen	Gönderilen
İsim	İsim
İkametgâh	İkametgâh
Sokak	Sokak
Emteanın nevi	
Ambalâj tarzı	
Paket adedi	
Marka numero	
Siklet :	{ Gayri safi Kg.
	{ Safi Kg.
Kiymet FOB	
Sevk yolu	

Yukarıda zıkkredilen emteanın menşeli olduğu ve bu menşe şahadetnamesinin Türkiye ve Lettonya arasındaki 12 kânunusunu 1938 tarihli ticaret anlaşması hükümlerine tevfiқан verildiği tasdik olunur

Lettonya Maliye nezareti

Riga, 12 sonkânun 1938.

Bay Elçi,

Aşağıdaki hususu ittilaınıza arz etmekle şeref kazanırım :

İki memleket arasında doğrudan doğruya ticaret mübadeleleri başarmak arzusunda bulunan Lettonya Cümhuriyeti Hükümeti, alâkadarlar tarafından yahud türk şirketleri tarafından Rigada bir tütün antreposu kurulmasını temenni ve böyle bir antreponun kurulmasını mümkün kılmak için Lettonya Cümhuriyeti Hükümeti tarafından sonradan bahşedilebilecek olan kolaylıkları tedkik etmeğe hazır olduğunu beyan eder

Derin saygılarımın kabul buyurulmasını dilerim, Bay Elçi.

Elçis

Son Ekselans,

Bay Nuri Batu,

Türkiye Fevkalâde Elçisi

RİGA

TÜRKİYE VE LETTONYA ARARASINDA KLİRİNG ANLAŞMASI

İki memleket arasındaki ticarî mübadelelerden mütevellid alacakların tediyesini kolaylaştırmak maksadile, Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ve Letonya Cümhuriyeti Hükûmeti aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır :

Madde — 1

Türkiyeye idhal edilen Lettonya menşeli emtianın satın alınmasından mütevellid bileümle ticarî alacaklar, borç olan paranın Türkiye Cümhuriyeti Merkez Bankasına yatırılmasile ödenecektir.

(Merkez Bankası) bu suretle tahsil edilen paraları İngiliz lirasına tahvil ettikten sonra Latvijas Bankası namına açacağı faizsiz bir «İngiliz lirası» hesabının matlubuna geçirecektir.

Madde — 2

Lettonyaya idhal edilen Türk menşeli emtianın satın alınmasından mütevellid bileümle ticarî alacaklar borç olan paranın Latvijas Bankasına yatırılmasile ödenecektir.

«Latvijas banka» bu suretle tahsil edilen paraları, İngiliz lirasına tahvil ettikten sonra «Merkez Bankası» namına açacağı faizsiz bir «İngiliz lirası» hesabının matlubuna geçirecektir.

Madde — 3

İngiliz liralarnın türk liralarna ve türk liralarnın İngiliz liralarna tahvili, Merkez bankasının resmî kurları esası üzerinden ve lat'larn İngiliz liralarna ve İngiliz liralarnın latlara tahvili tediyeye günü Riga borsasında İngiliz liralarnın kotasyonu esası üzerinden icra edilecektir.

Faturalar türk lirasından, lat'dan veya İngiliz lirasından gayri bir para ile tanzim edilmiş ise bunların İngiliz lirasına tahvili, alâkadar ihraç müessesesine tediyeye günü Londranın malûm son kurlarna göre yapılacaktır.

İki banka İngiliz lirasına nazaran kendi kurlarının her tahavvülünden telgrafla birbirini haberdar edeceklerdir.

Madde — 4

İki banka kendilerine yapılan tediyelere aid ihbarnameleri, bunlara Ticaret anlaşmasının 4 ncu maddesine göre verilen menşe şahadetnamelerinin damgalanmış (B) ikinci nüshalarını terfik ederek günü gününe birbirine isal edeceklerdir.

Her tahsil ihbarnamesi « İngiliz lirası » hesabının matlûbuna geçirilen İngiliz lirası miktarını, alacağın ifade edilmiş bulunduğu döviz tutarını, keza alâkadar satıcıya tediyatı mümkün kılaacak tarih ve menşee aid muktezi bileümle meşruhatı irae eyleyecektir.

İdhalâtçı memleketin gümrüğü tarafından damgalanmış menşe şahadetnamesinin B kısmı, idhalâtçı tarafından emtia bedelinin alâkadar bankaya tediyesi anında ibraz edilemediği takdirde, iki müessese tediyeye ihbarnamelerini, bu şahadentameler terfik edilmeksizin, mütekabilen birbirine irsal edeceklerdir.

Bununla beraber şurası mukarrerdirki, iki banka mezkûr şahadetnamelerin bilâhare tevdiini temin eyleyecek muktazi tedbirleri alacaklardır.

Madde — 5

« Merkez bankası » nın tediyeye ihbarnamesinin ahzinde, Latvijas banka İngiliz lirası olarak tutulan müşterek hesabın mevcudları hududu dahilinde ve tediyeye tarihi sırasını takib ederek hak sahibine tediyeyi icra edecektir.

Latvijas bankanın tediyeye ihbarnamesinin ahzinde, Merkez bankası İngiliz lirası olarak tutulan

müşterek hesabın mevcudları hududu dahilinde ve tediyat tarihi sırasını takib ederek, hak sahibine tediye iera edecektir.

Emtia satıcılarına tediyat, Latvijası bankaca Riga borsasında İngiliz lirasının kuruna göre lât olarak ve Cümhuriyet merkez bankasınınca da merkez bankasının kuruna göre türk lirası olarak yapılacaktır.

Madde — 6

İki memleket arasında iera edilen ticarî mübadelelerden mütevellid olarak Lettonya ihracatları tarafından Türkiyedeki mümessillerine borçlu bulunulan ferî masraflar ve komisyonlar, keza Türk ihracatçıları tarafından Lettonyadaki mümessillerine borçlu bulunan ferî masraflar ve komisyonlar kliring yolu ile ödenecektir.

Bununla beraber iki memleketin salâhiyetli müesseseleri bu paraları mahiyet ve istimallerini ve yukarıda zikredilen masraflar ve komisyonların bedelini hakikaten teşkil eyleyib eylemediklerini tedkik ve kontrol etmek hakkını mahfuz tutarlar.

Madde — 7

Menşei Âkid memleketlerden biri olub diğerinin ülkesinde açılan panayır ve sergilerde teşhir edilen ve satılan müstahsalların bedeli, panayır ve sergilerin kurulduğu memleketin kanunî hükümleri işbu maddelerin girişine ve satışına müsaid bulunduğu nisbette tediyat tarih sırasına tâbi tutulmaksızın kliring yolu ile tediye edilecektir.

Madde — 8

Tütün müstesna olmak üzere, Türk menşeli müstahsallar Lettonya müstahsalları ile, mevcut kontenjanlar nisbetinde, hususî takaza mevzu olabileceklerdir.

Bu maddede derpiş olunan hususî takas muameleleri iki memlekette her birinde merî formalitelere tâbi tutulacaklardır.

İşbu anlaşmanın meriyet mevkiine girmesinden evvel başlamış olan hususî takas muameleleri, bu muamelelere tevessül edildiği zaman merî olan hükümlere göre ikmal edilecektir.

İşbu anlaşmanın devamı esnasında başlanılıb anlaşmanın inkizasında itmam edilemeyen hususî takas muameleleri mezkûr anlaşmanın inkizası tarihinden itibaren altı ay içinde itmam edilecektir.

Madde — 9

İşbu anlaşmanın meriyet mevkiine girmesinden evvel iera edilmiş bulunan ticarî mübadelelerden mütevellid alacaklar işbu anlaşmanın hükümlerine tevfiikan ödenecektir.

Merkez bankasında Lettonya ihracatçıları lehine mevcut bloke hesaplar bakiyeleri, kliring hesabına nakledilecek, ve hususî takas muamelelerine mütedair 8 ne maddenin 3 ne fıkrasında derpiş edilen haller müstesna olmak üzere, bu anlaşmanın hükümlerine göre tasfiye olunacaktır.

Madde — 10

İşbu anlaşmanın inkizasında, lehinde diğer memleket nezdinde bir bakiyesi kalacak olan iki memlekette birinin idhalâtçıları, bu bakiyenin itfasına kadar, idhalâtları bedelini işbu anlaşmanın hükümlerine göre yatırmakta devam edeceklerdir.

Keza, anlaşmanın inkizasından evvel kredi ile idhal edilmiş emtianın bedeli müteakabilen kliring hesaplarına yatırılmağa devam edecektir.

Madde — 11

Her Hükümet, ihracatçıları, işbu anlaşmada izah edildiği ve hile, kliring sistemini tatbika iebar için kendisine teveccüh eden gereken tedbirleri ittihaz eyliyecektir.

Madde — 12

İşbu anlaşma Türkiye ve Lettonya arasında bu günkü tarihte imza edilen ticaret anlaşmasının aslı cüzünü teşkil eder.

Anlaşma, ticaret anlaşması ile aynı zamanda meriyet mevkiine girecek ve aynı müddeti haiz olacaktır.

Rigada 12 kânunusani bin dokuz yüz otuz sekiz tarihinde iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

İmza

L. Ekis

Nuri Batu

<i>Cümhuriyet Reislğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	12 - IV - 1938 ve 1/953
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cumhuriyet Reislğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	14 - IV - 1938 ve 4/261
<i>Bu kanunun muzakerelerini gösteren zabıtların cild ve sayfa numaraları</i>	:	Cild Sayfa 23 2,114 24 8:9,45,46,46,56:59